

Чаєнкова Оксана Костянтинівна

викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук

Одеський державний аграрний університет (м. Одеса)

ВПЛИВ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ НА РОЗВИТОК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ТЕХНІЦІ ТА НАУЦІ

Англійська мова сьогодні дозволяє науковцям з усього світу спілкуватися та співпрацювати у міжнародному науковому середовищі, також використовується в якості мови-посередника для забезпечення комунікації у всіх сферах діяльності.

Поповнення словникового складу мови здійснюється різними способами. Так, ними можуть бути запозичення з інших мов, розширення значень уже існуючих слів та ін. Ці способи достатньо продуктивні, але визначальними є моделі словоскладання та афіксального утворення нових мов. Процес збагачення мови за рахунок раніше невідомих одиниць проходить постійно, освіжаючи та оновлюючи мову, приводячи її у відповідність до потреб людей та змін, що постійно відбуваються в світі. Ось чому вивчення системи словотвору англійської мови, її компонентів, ступенів їх активності, продуктивності та варіативності є таким необхідним (Астахова, 2020, 8).

В англійській лексиці є слова, запозичені майже з 50 мов світу, але найважливішими з цих джерел стали латинська, французька та скандинавська мови. Між Англією та Францією постійно відбувалися воєнні дії, які в 1066р. закінчилися завоюванням Англії норманами, що розмовляли старофранцузькою мовою і були на більш високому рівні економіки та культури. Тому франкомовні нормани принесли в Англію свою культуру та мову, де офіційною державною стала французька мова. Тоді рідна мова англійців поділилася на дві: мовою багатих та знаменитих була французька,

а мовою простого люду залишалась англійська. Таким чином, історія французьких запозичень (ФЗ) в англійській мові почалася з XI ст. (з 1066 р.), коли дві мови протягом століть взаємодіяли та назавжди переплілись між собою. Середньоанглійський період почався з 1066 р. та продовжився до кінця XV ст. і саме в цей період було запозичено велику кількість слів із старофранцузької мови, які стосувались усіх сфер життя та діяльності: з *державою*: government (фр. gouvernement), royal (фр. royal), condemn (фр. condamner), judge (фр. juge), sentence (фр. sentence), justice (фр. justice), prince (фр. prince), people (фр. peuple), nation (фр. nation), administer (фр. administrer) тощо; з *армією*: army (фр. armée), regiment (фр. régiment), siege (фр. siège), victory (фр. victoire); з *наукою та мистецтвом*: art (фр. art), painting (фр. peinture), colour (фр. couleur), college (фр. collège), doctor (фр. docteur), medicine (фр. médecine), science (фр. science), lesson (фр. leçon), pen (фр. plume), library (фр. librairie, bibliothèque), pupil (фр. pupille); з *торгівлею та іншими видами діяльності суспільства*: money (фр. monnaie), merchant (фр. marchand), profit (фр. profit), profession (фр. profession); з *релігією, церквою*: religion (фр. religion), cathedral (фр. cathédrale), saint (фр. saint), chapel (фр. chapelle).

Новоанглійською називають мову XVII–XX ст., коли в британське життя стали активно вписуватися риси французької культури, яка досягла в цей період свого найбільш високого рівня. До цього періоду відносяться такі слова з французької мови як: parliament (фр. parlement), culture (фр. culture), theatre (фр. théâtre), ballet (фр. ballet), pilot (фр. pilote), general (фр. général), division (фр. division), equipment (фр. équipement) тощо.

В системі англійської мови ФЗ часто зберігали вимовні норми та орфографію, яка була нормативною для французької мови. Наприклад: machine (фр. machine), fiancé (фр. fiancé), coquette (фр. coquette), police (фр.

police). Ці слова, що стали частиною англійського словника, не відрізняються своєю вимовою та написанням від своїх французьких еквівалентів. В залежності від ступеня асиміляції ФЗ англійською мовою виділяють такі групи:

Повністю асимільовані запозичені слова: village (фр. village), table (фр. table), place (фр. place), affair (фр. affaire), air (фр. air), apartment (фр. appartement), to prepare (фр. préparer), to continue (фр. continuer) тощо. Іноді вони можуть змінити своє звучання та орфографію, зберігаючи основу слова. Наприклад: defend (фр. défendre), difficult (фр. difficile);

неасимільовані запозичені слова, які зберігають свою іншомовну вимову та орфографію: a propos (фр. à propos), tête-à-tête (фр. tête-à-tête), vis-à-vis (фр. vis-à-vis), déjà vu (фр. déjà vu), coup d'Etat (фр. coup d'Etat) та інші. Як правило, еквівалентів в англійській не мають.

Частково асимільовані запозичені слова, тобто ті, які залишились іноземними з точки зору вимови, правопису чи своїх граматичних форм: boulevard (фр. boulevard), restaurant (фр. restaurant), rendez-vous (фр. rendez-vous).

Чимало французьких запозичень потрапило до англійської мови в ХХ ст. Швидше за все це пов'язано з розвитком науки, техніки, а також зі світовими війнами. Але вже у 60-70 роки ХХ ст. французькі запозичення не займають провідного місця в англійській мові, а у 80-ті роки їхня кількість скоротилася ще більше (Найда, 2009, 73).

Людям, що вивчають англійську мову в техніці та науці іноді важко фонетично правильно сприймати такі слова як: picturesque, revenue, bouquet, croquet, queue тощо.

Деякі французькі інтернаціоналізми зазнали асиміляції і мають наголос германського типу: *balance, cabinet, candidate, accompany, mobilize*. Незначна група інтернаціоналізмів користується французьким типом акцентуалізації: *guarantee, reportage, souvenir* (Фенюк, 2018, 92).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Астахова С.А. Фонетична асиміляція французьких запозичень в лексиці англійської мови. Молодий вчений. 2020. № 7.1 (83.1). С. 8-11.
2. Найда Т.І. Французькі запозичення в англійській мові як результат мовних контактів. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 9. Сучасні тенденції розвитку мов. – Випуск 3. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. С. 71-75
3. Фенюк, Л. Д. Інтернаціоналізми французького походження в англійській та українській мовах (на матеріалі суспільно–політичної лексики). Закарпатські філологічні студії:зб. наук. пр./гол. ред. І. М. Зимомря.Ужгород: Видавничий дім "Гельветика". 2018. Т. 1. Вип. 4. С. 90–94.